

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(51)

5. posiedzenie
Komisji Kultury i Środków Przekazu
w dniu 20 grudnia 2005 r.

VI kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie projektu ustawy budżetowej na rok 2006 w częściach właściwych przedmiotowemu zakresowi działania komisji: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; Rezerwy celowe; Budżety wojewodów ogółem; a także planu finansowego Funduszu Promocji Twórczości; planu finansowego Funduszu Promocji Kultury (druki sejmowe nr 20 i 20-A).
2. Sprawy różne.

(Początek posiedzenia o godzinie 16 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodnicząca Krystyna Bochenek)

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Witam bardzo serdecznie członków senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu oraz przybyłych gości: pana ministra Jarosława Sellina, pana Wojciecha Kwiatkowskiego, panią Annę Gajewską, panią Annę Bartkiewicz, panią Elżbietę Chusznó. Witam także panią legislator Agatę Karwowską-Sokołowską, która czuwa nad naszymi działaniami prawnymi.

Na wstępie chciałabym poinformować panie senator i panów senatorów, że dokonałam zmiany porządku obrad, skreślając jeden punkt: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji – objaśnienia projektu dochodów i wydatków budżetowych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na rok 2006. Zrobiłam to dlatego, że w piątek 16 grudnia została uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawa medialna, a więc przewidywane na dziś nasze wstępne rozważania na temat wydatków krajowej rady są przynajmniej w części bezprzedmiotowe.

Uprzejmie państwa informuję, że budżet Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji zostanie rozpatrzony przez komisję po uchwaleniu go przez Sejm, a na temat ustawy medialnej szerzej poinformuję państwa na kolejnym już posiedzeniu naszej komisji – o godzinie 18.00.

Punkt pierwszy dzisiejszego porządku obrad komisji dotyczy wstępnego rozpatrzenia projektu ustawy budżetowej na rok 2006 Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla działu 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” oraz części 24 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”.

W punkcie drugim, dotyczącym spraw różnych, informuję państwa senatorów o przedłożonych przez członków naszej komisji propozycjach do planu pracy w pierwszym półroczu roku 2006.

Czy ktoś z państwa senatorów ma uwagi do porządku obrad dzisiejszego posiedzenia? Nie ma uwag. Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, zanim przystąpimy do rozważań nad projektem ustawy budżetowej na rok 2006, pragnę poinformować, że na dzisiejszym posiedzeniu nie będziemy formułować wniosków ani podejmować decyzji związanych z budżetem państwa. Uczynimy to wtedy, kiedy otrzymamy stosowne materiały, czyli ustawę budżetową z Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, co jest przewidziane na dzień 17 stycznia 2006 r.

Dziś wysłuchamy informacji przedstawicieli rządu z resortu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z Ministerstwa Finansów i postaramy się odnieść do omówionych tu kwestii. Jednocześnie informuję panie senator i panów senatorów,

że dzisiejsze nasze prace nad budżetem państwa na rok 2006 będą stanowiły przygotowanie do prac komisji przy rozpatrywaniu zasadniczej ustawy budżetowej, nad którą będziemy procedować po uchwaleniu jej przez Sejm. O terminie tych prac poinformuję państwa osobnym pismem.

Przystępujemy do punktu pierwszego porządku obrad. Chciałabym zaproponować paniom senator i panom senatorom następujący przebieg dzisiejszego posiedzenia. Najpierw poproszę o zabranie głosu pana Jarosława Sellina, wiceministra kultury i dziedzictwa narodowego, który omówi materiały dotyczące resortu kultury. Po tym wystąpieniu proponuję zadawanie przedstawicielom rządu pytań przez państwa senatorów.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby się odnieść do tej kwestii? Nie.

W takim razie dziękuję za przyjęcie tego, co zaproponowałam.

Teraz bardzo proszę pana ministra, aby zapoznał Wysoką Komisję z istotą przedłożenia rządowego ustawy budżetowej, akcentując zwłaszcza to, co jest najważniejsze dla spraw kultury.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin:

Pani Przewodnicząca! Panie i Panowie Senatorowie!

Mam przyjemność przedstawić podstawowe założenia budżetu państwa na 2006 r. w odniesieniu do wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego. Jeśli pani przewodnicząca pozwoli, przedstawię informacje ogólne, a pan Wojciech Kwiatkowski, dyrektor departamentu ekonomicznego naszego ministerstwa, przedstawi szczegóły. Będą one również prezentowane w formie elektronicznej, tak że od razu sugeruję panom senatorom przeniesienie się w drugiej części naszego spotkania w miejsca, w których ta prezentacja będzie widoczna.

Informuję, że łączne wydatki budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, określone w projekcie budżetu państwa na przyszły rok, zostały zaplanowane w kwocie ponad 1 miliarda 70 milionów zł. Największa ich część, pozostająca w dyspozycji ministra kultury i dziedzictwa narodowego, stanowiąca 83,5% całości, wynosi ponad 893 miliony zł. Pozostałe resorty zaplanowały na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego kwotę ponad 123 miliony zł, co stanowi 11,5% wydatków objętych tym działem. Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczają środki również wojewodowie. Wysokość środków w ich dyspozycji ma wynieść prawie 54 miliony zł, to jest 5% wydatków tego działu.

W pierwszych latach XXI wieku wydatki tego działu wahają się od 0,42% do 0,54% wydatków budżetu państwa. Najniższy wskaźnik był w roku 2002, a najwyższy w roku 2004. W projekcie ustawy budżetowej na przyszły rok wskaźnik ten wynosi 0,48% wydatków budżetu państwa.

Minister kultury i dziedzictwa narodowego będzie w przyszłym roku finansował lub współfinansował działalność dwustu osiemdziesięciu dwóch placówek oświatowych, burs i internatów, trzydziestu czterech archiwów państwowych, trzydziestu siedmiu państwowych instytucji kultury. Od zeszłego roku zdecydował się też prowadzić dwadzieścia jeden samorządowych instytucji kultury – na zasadzie współprowadzenia, ale też współfinansowania – osiemnaście uczelni wyższych, pięć instytucji filmowych, w tym trzech w likwidacji, z racji tej, że od 1 stycznia ruszy system urucho-

miony przez ustawę o kinematografii i powołana przez tę ustawę instytucja, czyli Polski Instytut Sztuki Filmowej.

Finansuje również Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa – jeśli mogę, to przywitam pana Andrzeja Przewoźnika, sekretarza rady – i jej zadania związane z szeroko rozumianą działalnością kulturalną.

W ramach części 24 budżetu państwa, którą dysponuje minister kultury i dziedzictwa narodowego, w projekcie na przyszły rok założono wydatki w łącznej kwocie ponad 1 miliarda 745 milionów zł. Jest to wzrost o nieco ponad 10% w stosunku do ustawy budżetowej na rok, który właśnie mija.

Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego z tego ogólnego budżetu przeznaczają się ponad 893 miliony zł. Jest to nieco ponad połowa budżetu resortu, a więc w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2005 wydatki te wzrastają prawie o 15,5%.

Resort będzie też finansował w przyszłym roku cztery wieloletnie programy rządowe, a między innymi program „Kwaśny Papier”, mający na celu ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych. Na ten cel przeznaczymy ponad 15 milionów zł. Program „Dziedzictwo Fryderyka Chopina 2010” to budowa infrastruktury wokół ochrony dziedzictwa Fryderyka Chopina i dobre przygotowanie Polski do obchodów w 2010 r. dwóchsetlecia urodzin kompozytora. Na ten cel przeznaczamy ponad 28 milionów zł. Trzeci program – mówię o budowie Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie – jest w fazie wstępnej, ale już się zaczęły wokół niego działać pewne rzeczy. Na ten program przeznaczymy w przyszłym roku 1 milion zł.

Bardzo dużym zainteresowaniem wśród instytucji kulturalnych i twórców kultury w Polsce cieszy się Fundusz Promocji Kultury, który pojawił się na skutek tego, że 20% wpływów z dopłat do stawek w grach losowych, stanowiących monopol państwa, zasila właśnie ten fundusz. Planowane wydatki tego funduszu na rok przyszły to ponad 132 miliony zł. Są one wydawane w ramach tak zwanych programów operacyjnych, ogłaszanych przez ministra kultury. Jest to bardzo ciekawy i popularny środek pozyskiwania pieniędzy na różne projekty kulturalne, z którego twórcy kultury oraz instytucje kultury obficie korzystają.

W porównaniu z założeniami budżetu państwa zaplanowanymi przez poprzedni rząd dosyć istotna jest zmiana na korzyść w dziedzinie muzealnictwa i ochrony zabytków. Udało nam się pozyskać dodatkowe pieniądze w wysokości 15 milionów zł na ochronę zabytków i 5 milionów zł na muzealnictwo. Szczególnie silne będzie w przyszłym roku wsparcie, jeśli chodzi o środki, które możemy przeznaczyć na ochronę zabytków.

To tyle tytułem wstępu, a o szczegóły, z prezentacją elektroniczną, poproszę pana dyrektora Kwiatkowskiego.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.

Chciałabym jeszcze powitać panią Darię Nałęcz i pana Andrzeja Przewoźnika. Witamy państwa bardzo serdecznie.

Nie wszyscy się znamy. Są pośród nas osoby, które jeszcze nie miały okazji się widzieć ani rozmawiać – mam nadzieję, że będzie to częstym obyczajem – bardzo więc proszę osoby, które występują, aby się przedstawiały.

Proszę, Panie Dyrektorze.

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Wojciech Kwiatkowski, dyrektor Departamentu Ekonomicznego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Pozwolą państwo, że przedstawię tajniki i różne zakamarki projektu budżetu państwa dla działu 921 oraz dla części 24, czyli sprawy, za które odpowiedzialny jest minister kultury i dziedzictwa narodowego. Żeby prezentacja była ciekawsza, bardzo proszę o stworzenie odpowiedniej atmosfery, ponieważ nie za bardzo widać te nasze plansze.

Zaczynamy, Szanowni Państwo, od działu 921, który w budżecie państwa ma nazwę „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”. Największym dysponentem i udziałowcem tego działu jest minister kultury i dziedzictwa narodowego. Mają do niego, że tak powiem, pretensje również inne resorty oraz wojewodowie. Proporcje rozwoju i udziału wydatków działu 921 w budżecie państwa i w wydatkach budżetu państwa przez ostatnie lata prezentowały się następująco.

Nieszczęsny rok 2002 był rokiem zapaści finansów publicznych i dopiero po tym roku próbujemy odbudować udział tego działu w wydatkach budżetu państwa. Cały czas jest to jednak na poziomie lub w pobliżu połowy procenta w wydatkach budżetu państwa, czyli jest to kwota zaiste niewielka.

Wielkość globalna działu 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wynosi na rok 2006 1 miliard 70 milionów 231 tysięcy zł. Z tego lwią część, czyli blisko 83%, trafia do części 24, zarządzanej przez ministra kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Pozostała część to budżety wojewodów – kwota 53 milionów zł – i pozostałe resorty od Kancelarii Prezydenta począwszy, poprzez resort nauki, pracy, rolnictwa, skarbu państwa... Mają państwo tutaj rozpisane wielkości z działu 921.

Przejdziemy teraz do projektu budżetu państwa dla części 24 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”, czyli tej części, którą zarządza bezpośrednio minister kultury i dziedzictwa narodowego.

To jest wykaz jednostek organizacyjnych, którymi będzie zawiadywał minister kultury i dziedzictwa narodowego w roku przyszłym. Są to dwieście osiemdziesiąt dwie placówki oświatowe, bursy i internaty, trzydzieści cztery archiwa, instytucje kultury, samorządowe instytucje kultury współprowadzone, uczelnie wyższe artystyczne, instytucje filmowe, Polski Instytut Sztuki Filmowej – to jest nowa instytucja – Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz pozostałe zadania w sferze kultury.

Jakich dochodów możemy się spodziewać w części 24? Nie są one duże, zaplanowano je w kwocie 1 miliona 413 tysięcy zł. To są naprawdę tysięczne części w dochodach budżetu państwa. Największą pozycję będzie tu stanowiła kwota 642 tysiące zł, stanowiąca zwrot niewłaściwie wykorzystanych dotacji.

Na dole przedstawiona jest struktura dochodów. Są to kwoty bardzo małe, wynoszą niecały 1 milion 500 tysięcy zł, myślę więc, że nie będziemy poświęcać im większej uwagi.

Ważniejsze są dla nas wydatki w części 24. W projekcie budżetu na rok 2006 wynoszą one 1 miliard 745 milionów 343 tysiące zł, z podziałem na działalność usługową – i to jest zupełna nowość – czyli na opiekę nad cmentarzami wojennymi. Tego minister kultury i dziedzictwa narodowego w roku 2005 nie miał. Dalej: „Administra-

cja publiczna” – kwota około 36 milionów zł, „Obrona narodowa” – 104 tysiące zł, „Oświata i wychowanie” – 436 milionów zł, „Szkolnictwo wyższe” – 352 miliony zł, „Edukacyjna opieka wychowawcza” – 21 milionów zł i to, co stanowi gros części 24, a więc dział 921 – 893 miliony 255 tysięcy zł.

A tak to się prezentuje procentowo. Jak widać, dział 921 stanowi ponad połowę wydatków ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

Jaka jest dynamika zmian wydatków w części 24, czyli jak one rosną? Jedne bardziej, drugie mniej, to zależy od polityki kulturalnej, jaką resort prezentuje w danym roku.

Wydatki, w podziale na bieżące i majątkowe, w planie budżetu na rok 2006 dość znacznie wzrosły. Dynamika wzrostu wynosi ponad 13%, czyli zwiększamy nakłady na wydatki majątkowe w stosunku do wydatków bieżących. Szczegóły dotyczące projektów inwestycyjnych oraz inwestycji, które będziemy wspomagać w roku przyszłym, znajdują się w doręczonych państwu materiałach.

A to jest to samo w ujęciu graficznym: dotacje podmiotowe, oświata i wychowanie, szkolnictwo wyższe, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. To są jednostki organizacyjne podległe ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego, które w 2006 r. będą otrzymywały dotacje podmiotowe. Stan na 10 grudnia 2005 r., czyli jak najbardziej bieżący. Mamy w tym sto dwadzieścia niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz osiemnaście szkół wyższych. Szkoły wyższe są tu wymienione.

Jednostki organizacyjne podległe ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego, które w 2006 r. będą otrzymywały dotacje podmiotowe – i to jest ciąg dalszy – obejmują cztery instytucje filmowe. Proszę zauważyć, że Polski Instytut Sztuki Filmowej jest instytucją wyróżnioną, ponieważ nie ma on statusu ani instytucji kultury, ani instytucji filmowej.

A tutaj widzimy jednostki kultury organizacyjnie podległe ministrowi kultury, które również będą otrzymywały dotacje podmiotowe. Jest ich trzydzieści siedem i są tutaj wymienione wszystkie nasze instytucje, od wszelkich muzeów, ośrodków badań do instytutów.

W lecie 2005 r. minister kultury podpisał dwadzieścia jeden umów na współprowadzenie samorządowych instytucji kultury, chcąc je w ten sposób dofinansować i podnieść ich rangę do rangi narodowych instytucji kultury. Są to te instytucje, które będziemy współprowadzić od 1 stycznia 2006 r. Umowy są zawarte, finansowanie jest określone. Kwota dofinansowania tych instytucji – jest ich dwadzieścia jeden – na rok 2006 będzie wynosiła 50 milionów 500 tysięcy zł.

A teraz to, co, jak sądzę, szczególnie panów zainteresuje – środki przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2005 sławna kwota rezerwy dla samorządowych instytucji kultury, która wynosiła około 132 milionów zł, weszła do budżetu ministra kultury. Tak będzie również w roku przyszłym. Chciałbym jednak podkreślić, że strumień środków finansowych skierowanych w stronę samorządowych instytucji kultury będzie większy niż w roku 2005. Będzie to kwota około 170 milionów 835 tysięcy zł, z czego na wydatki majątkowe przeznaczamy 74 miliony zł, na wydatki bieżące ponad 74 miliony zł, na wydatki majątkowe ponad 46 milionów zł – w tym mamy również zakup nowości bibliotecznych na kwotę 25 milionów zł – a ponadto 50 milionów 500 tysięcy zł na dotacje podmiotowe dla współprowadzonych od 1 stycznia samorządowych instytucji kultury.

Jak nam się przedstawia w części 24 zatrudnienie? Proporcjonalnie najwięcej zatrudnionych jest w dziale 854 „Edukacyjna opieka wychowawcza”. Dużo jest również w dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”. W dziale 750 „Administracja publiczna” mamy zatrudnionych dwieście dziewięćdziesiąt sześć osób.

A oto wynagrodzenie od działu „Administracja publiczna” przez „Oświatę i wychowanie”, „Edukacyjną opiekę wychowawczą” po „Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego”, podawane oczywiście w wartościach brutto.

Wieloletnie programy rządowe. W części 24 w 2006 r. będziemy realizowali cztery programy wieloletnie. Pierwszy, kontynuowany od lat, to program „Kwaśny Papier”, czyli ratowanie zagrożonych zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Na rok przyszły zaplanowano w tej materii wydatki na kwotę blisko 18 milionów 500 tysięcy zł. Ten program Rady Ministrów jest realizowany na mocy decyzji z listopada 1999 r. i podlega ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego. Koordynatorem nieformalnym jest Biblioteka Narodowa.

Poniżej mamy rozkład tych wydatków na pozostałe resorty, wśród których oprócz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego są: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz na Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Drugi program wieloletni, na niewielką kwotę, wynoszącą 700 tysięcy zł w skali roku, to program „Rozwój Biblioteki Centralnej Polskiego Związku Niewidomych”. Największym, że tak powiem, donatorem tego programu jest PFRON. Nasz udział jest niewielki, wynosi tylko 700 tysięcy zł.

Na budowę Muzeum Historii Żydów Polskich zaplanowano w naszym budżecie na rok przyszły wydatki w wysokości 1 miliona zł. Będą się one rozwijały do kwoty 40 milionów zł. Taka kwota jest określona w programie wieloletnim, czyli 40 milionów zł minister kultury i dziedzictwa narodowego oraz 40 milionów zł urząd miasta. To powinno zamknąć całość tej inwestycji.

„Dziedzictwo Fryderyka Chopina 2010” to program, o którym już pan minister wspominał. Na przyszły rok mamy przeznaczoną do realizacji kwotę w wysokości około 28 milionów zł, z czego 25 milionów zł na wydatki majątkowe, które będą dotyczyły przede wszystkim miejsc związanych z życiem i działalnością Fryderyka Chopina.

Mamy również w części 24 gospodarstwa pomocnicze. Nie jest ich wiele. Dziewięć działów w Archiwach Państwowych, dwa przy placówkach oświatowych, jest też zakład gospodarczy przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mamy plan ich działalności na rok 2006. Muszę jednak nadmienić, że najprawdopodobniej plan finansowy zakładu gospodarczego przy ministerstwie nie będzie wykonany; kwota będzie zmniejszona o około 3 milionów zł. Wiąże się to przede wszystkim z przekazaniem budynku przy ulicy Krakowskie Przedmieście Polskiemu Instytutowi Sztuki Filmowej, który już sam będzie prowadził wszelkie niezbędne remonty.

W ministerstwie są dwa fundusze celowe. Pierwszy to Fundusz Promocji Twórczości. Nie jest to zbyt wielka kwota. Wynosi ona około 800 tysięcy zł w ciągu roku, z saldami początkowymi i końcowymi na kwotę około 350–370 tysięcy zł. Cel funduszu to przyznawanie stypendiów i pomocy socjalnej twórcom z różnych dziedzin sztuki oraz pomoc socjalna i dofinansowanie wydań utworów. Poniżej jest przedstawiony plan tego funduszu.

Jeśli chodzi o Fundusz Promocji Kultury, to na rok przyszły planujemy przychody z Totalizatora Sportowego w kwocie 129 milionów zł, przy saldzie początko-

wym 10 milionów zł oraz przy przewidywanym stanie środków obrotowych na koniec roku blisko 6 milionów 500 tysięcy zł. Jest to spora kwota i na pewno zostanie wykorzystana. Część tej kwoty, 6 milionów 100 tysięcy zł, będziemy zmuszeni, zgodnie z ustawą o kinematografii, przekazać do Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. To jest ta kwota u dołu.

A oto plan Funduszu Promocji Kultury, który zawiera zadania realizowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. Przekazanie: 6 milionów 100 tysięcy zł. Spłata wieloletnich zobowiązań finansowych 4 miliony zł, inwestycje, działania na rzecz dostępu do dóbr kultury osób niepełnosprawnych, zadania i projekty współfinansowane z funduszy europejskich – tutaj zapewniamy wkład własny do instytucji kultury – promocja młodych twórców i artystów, ochrona polskiego dziedzictwa narodowego, twórczość literacka oraz ogólnopolskie i międzynarodowe przedsięwzięcia artystyczne.

W roku 2005 funkcjonowały w ministerstwie tak zwane programy operacyjne. Był to jedyny sposób starania się o dotacje z ministerstwa kultury na różne przedsięwzięcia oraz na inwestycje.

Również w przyszłym roku będziemy funkcjonować w sferze programów operacyjnych. W Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego kończone są obecnie prace nad kształtem, liczbą oraz zakresem zadań, które programy operacyjne będą obejmowały w roku przyszłym. Myślę, że nabór rozpoczniemy już pod koniec stycznia 2006 r.

A teraz spodziewane – tytuł jest troszkę zagadkowy – możliwości wykorzystania środków europejskich na projekty kulturalne w 2006 r., czyli czego tak naprawdę się możemy od tej wielkiej Europy spodziewać. Pod koniec listopada zakończyliśmy nabór wniosków – wpłynęło ich ponad sto. I oto mamy ponad sto wniosków z tak zwanego mechanizmu finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Kwota do rozdysponowania za rok 2004 i 2005, a jeszcze niewykorzystana, wynosi 28 milionów euro, co przekłada się na około 111 milionów zł na rok przyszły. Jednocześnie w roku przyszłym rozpoczniemy nabór i próbę wykorzystania puli przypadającej na rok 2006, która będzie wynosiła 14 milionów euro.

Dalej dosyć szczegółowo opisujemy możliwości wykorzystania innych funduszy unijnych, czyli Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Praktycznie nie wiemy i nie mamy pewności, ile jeszcze województw będzie prowadziło nabór. Kilka z nich jest skłonnych to robić, o czym bardzo szczegółowo piszemy w doręczonym państwu materiale.

Tu jest sektorowy program operacyjny.

Tutaj jest tak zwany Interreg, czyli Inicjatywa Wspólnotowa, oraz nasze szanse i nadzieje związane z tymi funduszami.

A teraz, żeby podsumować naszą wycieczkę po projekcie budżetu na rok 2006, spójrzmy, jak to wyglądało w 2005 r. i co planujemy na rok 2006.

Ogółem rok 2005, czyli czego się spodziewamy w roku 2006. Kwota ogółem wynosi 1 miliard 986 milionów 303 tysiące zł. Jest to kwota zawierająca to, co dla nas najważniejsze, czyli część 24, która nam tutaj wzrasta nominalnie o ponad 10%. Wzrastają również, o ponad 5%, przychody Funduszu Promocji Kultury. Fundusz Promocji Twórczości pozostaje na tym samym poziomie. I powstaje tutaj nowa jakość oraz nowa pozycja finansowa, kwota 111 milionów 160 tysięcy zł, czyli sławne 28 milionów euro z Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Nominalnie budżet ministra kultury i dziedzictwa narodowego wzrasta o ponad 16%. Realnie przy inflacji, jaką zakładał rząd, czyli 1,5% na rok przyszły, budżet ten wzrósłby o ponad 14%.

Czy jest to budżet dobry? Cały czas w wydatkach budżetu państwa zajmujemy 0,5%, a więc na kulturę i dziedzictwo narodowe nie są zagwarantowane największe środki. Relatywnie w stosunku do roku 2005 jest to znaczny postęp i, myślę, początek wzrostu. Żeby dokładnie porównać projekt budżetu na rok 2006 z rokiem 2005, poczekajmy do wczesnej wiosny, kiedy będziemy mieli wykonanie budżetu roku 2005.

To tyle. Dziękuję państwu bardzo za uwagę.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi.

Czy chciałaby zabrać głos przedstawicielka Ministerstwa Finansów?

**Naczelnik Wydziału Kultury i Sztuki, Kultury Fizycznej oraz Turystyki
w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej
w Ministerstwie Finansów Elżbieta Jędrych-Chuszo:**

Elżbieta Chuszo, Ministerstwo Finansów.

Zarówno w wypowiedzi pana ministra Sellina, jak i w prezentacji pana dyrektora Kwiatkowskiego budżet ten został przedstawiony tak, że moja wypowiedź nie jest już chyba potrzebna. Jeśli państwo będą mieli dodatkowe pytania, to chętnie udzielię odpowiedzi w zakresie swoich możliwości. Dziękuję.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z przedstawicieli rządu chciałby jeszcze zabrać głos przed serią pytań i przed naszą debatą na przedstawiony temat? Nie. Dziękuję bardzo.

Ufam, że państwo senatorowie zapoznali się z dokumentami i zachęcam państwa, by korzystając z obecności inicjatorów legislacyjnych, czyli przedstawicieli rządu, wyrażać opinie na temat dokumentów i zgłaszać pytania.

Przypominam, że odnosimy się do trzech dokumentów, czyli projektu ustawy budżetowej na rok 2006, uzasadnienia do tej ustawy – to drugi dokument – oraz projektu budżetu państwa dla działu „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”.

Bardzo proszę państwa senatorów o zadawanie pytań przedstawicielom rządu.

Pan senator Kazimierz Kutz.

Senator Kazimierz Kutz:

Panie Ministrze! Szanowni Goście!

Jako stary członek tej komisji wiem, że jest to projekt poprzedniego ministra. Trzeba powiedzieć, że ostatni czas, kiedy premierem był pan Belka, a ministrem Waldemar Dąbrowski, był dobrym okresem dla polskiej kultury, co wynika ze wszystkich statystyk. W związku z tym mam bardzo ogólne pytanie. W projekcie pana Waldemara Dąbrowskiego była już pewna wizja kultury w dzisiejszych czasach. Bardzo dobrze

przetarł on szlaki, jeśli chodzi o relacje między Unią Europejską a instytucjami wewnętrznymi, żeby z różnych źródeł finansować inwestycje wspólne samorządów, ministerstwa itd.

Ja chciałbym zapytać przede wszystkim o to, czy w ministerstwie zostały dokonane jakieś zasadnicze korekty dotyczące tego, co zrobił poprzednik.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin: Czy mam odpowiadać od razu?)

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Tak, bardzo proszę, Panie Ministrze...

Senator Kazimierz Kutz:

Mam również drugie pytanie. Chciałbym się dowiedzieć na tym poziomie ogólności, ile w państwach, które w tej chwili przystąpiły do Unii – mówię o naszym postkomunistycznym obszarze – wydaje się w budżetach narodowych na kulturę w relacji do tego, co my dajemy, w stosunku do tych 0,48%.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin:

Panie Senatorze, mieliśmy już w nowym kierownictwie resortu programową konferencję prasową i bardzo mocno tam podkreślaliśmy, że dobre tradycje, które powstały w ministerstwie pod poprzednim kierownictwem – również te, które zbliżają się do ideału, o którym często mówimy, czyli do pełnowymiarowego mecenatu państwowego – chcemy kontynuować. Schyliliśmy z szacunkiem głowy wobec dorobku poprzedniego ministra w tej dziedzinie. Chcę bardzo mocno podkreślić, iż w porównaniu z projektem budżetu, który zastaliśmy, nikomu niczego nie odjęliśmy, a nawet udało nam się coś dodać, o czym już mówiłem, na dwie dziedziny, co do których mieliśmy poczucie, że były najbardziej zaniedbane w ostatnich latach, czyli bardzo istotną kwotę na ochronę zabytków – procentowo chyba to wzrosło o...

(Dyrektor Departamentu Ekonomicznego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Wojciech Kwiatkowski: O 66%.)

...o 66% w porównaniu do roku, który mija – i na muzealnictwo. Mimo iż rząd Kazimierza Marcinkiewicza, próbując balansować tym budżetem i ustalić deficyt sztywno na poziomie 30 miliardów zł, szukał wszędzie oszczędności, tutaj oszczędności nie było, wręcz nam dodano. Jest to na pewno, po pierwsze, kontynuowanie dobrego dorobku, a po drugie, lekkie uszlachetnienie przejawiające się w realnym wzroście możliwości wydatkowych w porównaniu do tegorocznego budżetu.

Jeśli zaś chodzi o procentowy udział wydatków na kulturę w innych krajach europejskich, na ogół rozwiniętych, bogatych, jest on rzeczywiście większy, oscyluje w granicach 1%.

Senator Kazimierz Kutz:

Jak to mniej więcej wygląda w liczbach?

(*Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin: To jeżeli...*)

Czy możecie nas przestraszyć?

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Nie, nie możemy jeszcze przestraszyć, ale przestraszymy, przygotowujemy dane dotyczące krajów, które dopiero weszły do Unii, i tych, które już tam są od dawna. Nie mamy takich danych w tym momencie.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Bardzo byśmy prosili o takie dane. To, o co pytał pan senator Kutz, jest rzeczywiście interesujące.

Zgłaszał się pan senator Massalski.

Senator Adam Massalski:

Mam do pana ministra prośbę o szersze wyjaśnienie.

Mamy dział 803 „Szkolnictwo wyższe”. I tu są wymienione akademie muzyczne, akademie sztuk pięknych, szkoły teatralne, a także szkoła filmowa i telewizyjna oraz szkoła teatralna. Wiadomo zaś, że w Polsce są oprócz tych szkół wydziały artystyczne przy uniwersytetach i innego typu szkołach wyższych państwowych. Czy one są finansowane ze środków ministerstwa edukacji?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Tak. Mam pytanie, czy państwo mają świadomość i czy moglibyśmy się dowiedzieć, czy w przeliczeniu na jednego studenta wydatki zapisane w budżecie Ministerstwa Edukacji i Nauki są na przykład podobne, porównywalne w stosunku do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kierowałem przez dłuższy czas uczelnią, która miała – i ma do dzisiaj – dwa takie kierunki, i wiem, że kierunki te są zawsze bardzo deficytowe, co wywołuje dyskomfort wśród pracowników uczelni, bo niektórzy mówią, że muszą dokładać do tych kierunków. Jak się to kształtuje porównawczo? Czy można by poprosić ministerstwo edukacji, żeby to wyrównano do jakiegoś poziomu? Czy to jest podobne do tego, co jest tutaj?

I jeszcze tylko drobniotka uwaga. Nie chcę drugi raz zabierać głosu, chciałbym tylko powiedzieć, że myślę, iż powodem oddania budynku archiwum w Kielcach – jest tu pani dyrektor Archiwów Państwowych – nie jest jedynie to, że prosi o ten budynek gmina żydowska, ale także ogromna ciasnota dotychczasowych pomieszczeń. Może by tu dopisać „i ciasnota pomieszczeń”, bo trochę niezręcznie brzmi, że zostanie on oddany tylko z tego powodu. Tak naprawdę powodem jest ciasnota pomieszczeń archiwum powodująca, że już od wielu lat nie przyjmowało ono akt nowych, które powinny być przekazywane do niego z archiwów zakładowych. Myślę, że nowy budynek znacznie poprawi sytuację archiwalną w województwie świętokrzyskim. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję, Panie Senatorze.
Pan minister.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Pani Przewodnicząca, poproszę o odpowiedź na to pytanie pana dyrektora Celedę, dyrektora Departamentu Szkolnictwa Artystycznego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który jest dumny z tego, że w naszym resorcie akurat jego departamentowi podlega największa armia ludzi – sto dwadzieścia tysięcy osób, w tym osiemdziesiąt pięć tysięcy dzieci i młodzieży, które uczą się właśnie w szkołach artystycznych.

**Pełniący Obowiązki Dyrektora Departamentu Szkolnictwa Artystycznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Maksymilian Celeda:**

Pani Przewodnicząca! Wysoki Senacie!

Porównywalne są budżety Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziale 803 oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki. Wielkość wzrostu jest podobna. Trudno zaś porównywać koszty kształcenia w uczelniach MEN, na wydziałach wychowania muzycznego czy wychowania plastycznego z kosztami kształcenia studentów w uczelniach artystycznych. Tam kształcą się przede wszystkim nauczycieli wychowania muzycznego czy wychowania plastycznego. U nas kształcą się artystów, jest indywidualny tok nauczania. Kształcenie studenta w uczelni artystycznej jest kilkakrotnie droższe. Przykładowo: roczny koszt kształcenia w uczelniach MEN wynosi 6, 7 tysięcy zł, w naszych uczelniach – 20, 21 tysięcy zł, czyli jest trzykrotnie wyższy.

Jeżeli chodzi o kształtowanie kosztów na poszczególnych wydziałach, to o tym decydują senaty i rektorzy uczelni. Uczelnia otrzymuje globalne środki i później sama decyduje o podziale tych środków wewnątrz uczelni. Trudno byłoby więc powiedzieć, ile dostaje konkretny wydział wychowania plastycznego czy wychowania muzycznego. Dziękuję.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Czy pani dyrektor Daria Nałęcz zechciałaby się ustosunkować do wypowiedzi na temat archiwów?

**Naczelną Dyrektorkę Archiwów Państwowych
Daria Nałęcz:**

Z dużą przyjemnością. Zaczęłabym może od informacji, jaki procent budżetu w innych krajach jest przeznaczany na kulturę. W krajach cywilizowanych przekracza to 1%, sięga 2%. Wpływ na to mają po części pozycje związane z usytuowaniem ar-

chiwów. We współczesnym świecie archiwa są bardzo droгим elementem, nie dlatego, że cenimy sobie dziedzictwo, ale dlatego, że w większości krajów europejskich obowiązują już akty wykonawcze do odpowiednich ustaw o informatyzacji.

Powoduje to, że cała administracja publiczna, wytwarzając dokumenty elektroniczne, musi potem być w stanie przesyłać je do archiwów. W związku z tym robi się to perspektywicznie. W cywilizowanych krajach przygotowuje się wieloletnie programy rozwoju. W Wielkiej Brytanii zaczęli w 1998 r., aby ta ustawa mogła wejść w życie w styczniu 2005 r., przygotowowali punkty dostępu i zaplecze dla archiwum elektronicznego, bo to jest całe dziedzictwo współczesnej cywilizacji.

Ponieważ z jednej strony mamy ten niezwykle ważny papier, trzeba go zintegrować z tym, co w tej chwili powstaje na nośniku elektronicznym, i umożliwić rozsądne przechowywanie. Proszę mi wierzyć, że zagwarantowanie niezniszczalności i niezmienności tych dokumentów w długim czasie – a są to dokumenty publiczne, niezwykle istotne dokumenty prawne – czyli gwarancja ich przechowywania w długim czasie w niezminionej postaci jest niezwykle ważna.

Wymaga to poważnych prac, a także refleksji nad tym, że ten dokument musi być przeszukiwalny i odczytywalny w przyszłości. Są na to przeznaczane ogromne środki, które u nas nie muszą być tak duże, bo siła robocza i różne inne składowe nie są aż tak drogie, jednak są to pozycje, które musimy uwzględnić w jakimś przyszłościowym projekcie. Mam nadzieję, że właśnie nowy rząd jest w stanie to docenić, że nie będzie tego traktował jako zbędnych wydatków, bo są one absolutnie niezbędne.

Jednak nie da się rozwiązywać współczesnych problemów bez patrzenia na dziedzictwo, które już mamy. Archiwum kieleckie nie jest tutaj wyjątkiem, podobną sytuację mamy w Rzeszowie, gdzie mieści się ono w bożnicy, który to budynek też musimy oddać, nie mówiąc już o tym, co brzmi śmiesznie, że przegrałam proces o budynek własnej siedziby i prędzej czy później będę musiała go oddać. Mamy nowy, dostanę od Agencji Mienia Wojskowego za darmo, ale jakieś prace adaptacyjne trzeba będzie przeprowadzić, to nie musi być pałac, ale instytucja musi mieć swoje siedlisko.

Jednym słowem wydatki w ogóle na archiwa, niedoceniane w poprzednim czteroleciu, skumulowały pewne problemy, rozwiązanie których w tej chwili jest bardzo pilne i trudne. Za wszelkie wsparcie w tej dziedzinie byłabym głęboko wdzięczna.

Rozmawiałam już tutaj z panami ministrami, wymaga to jakiegoś rozsądnego podejścia w dłuższym czasie, zastanowienia się, jak to można zrobić, czy pewne poprawki już się da wprowadzić do tego budżetu, czy będziemy z tym czekali i jak się do tego ustosunkujemy. W każdym razie byłabym państwu niezwykle wdzięczna za wsparcie, bo chodzi o to, w jakim kształcie będziemy zachowywali dokumenty współczesne i w jakim kształcie będziemy mogli je udostępniać, a to jest najważniejsze, dziedzictwo przeszłości. Praktycznie, patrząc na warunki technologiczne, teraz można udostępnić wszystko wszystkim w każdym czasie, ale niestety na to trzeba mieć środki.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Chciałabym spytać pana ministra, czy również archiwa będą brały udział w programie wieloletnim „Kwaśny Papier”, bo rozumiem, że część...

**Naczelną Dyrektorkę Archiwów Państwowych
Daria Nałęcz:**

Biorąc. Rozmawiałam z panem ministrem Ujazdowskim, żeby jeszcze dopuścić nas do mechanizmu norweskiego, bo nie byliśmy na liście beneficjentów, powiedziałybyśmy, siła złego na jednego. Pan minister Ujazdowski obiecał, że odblokuje nam dojście do tych mechanizmów, mamy trzy rewelacyjne projekty, które na pewno są warte, aby wprowadzić je na tę ścieżkę.

Przewodniczącą Krystyna Bochenek:

Pan minister Sellin.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Skoro ten temat został poruszony, to przy okazji chciałbym poinformować komisję – to świeża sprawa – że w Unii Europejskiej rodzi się bardzo interesujący pomysł powołania tak zwanej europejskiej biblioteki internetowej. Uczestniczyłem miesiąc temu w posiedzeniu Rady do spraw Kultury, Młodzieży i Edukacji Unii Europejskiej w Brukseli i właśnie to było głównym tematem rozmowy. Wszystkie kraje podchodzą do tej idei entuzjastycznie i prawdopodobnie powstanie jakiś bardzo poważny projekt stworzenia właśnie takiej europejskiej biblioteki internetowej, w której będziemy mogli odnaleźć właściwie wszystkie najważniejsze dokumenty, bo ma to objąć również archiwa i książki wytworzone przez europejską kulturę. Jeśli więc ktoś będzie chciał napisać na przykład pracę magisterską, to w minimalnym stopniu będzie musiał jeździć do archiwów czy biblioteki, wszystko będzie odnajdywał właśnie na tym wortalu – tak to nazywano, bo to ma być potężny zasób. Jeśli więc ta idea zostanie dopracowana, powstanie jakiś konkretny pomysł, parametry, które tam powinny funkcjonować, zostaną ostatecznie ustalone, to pewnie można się spodziewać też, że będą na to przeznaczone bardzo poważne środki z Unii Europejskiej i na pewno będziemy mogli też z tego korzystać, ale to jest jeszcze pieśń przyszłości.

Przewodniczącą Krystyna Bochenek:

W imieniu Komisji Kultury i Środków Przekazu chciałabym powiedzieć, że jesteśmy gotowi do wszelkiej współpracy, również w formułowaniu wniosków o charakterze legislacyjnym, których wprowadzenie do projektu budżetu zdaniem państwa będzie zasadne w odpowiednim czasie.

Zgłaszała się pani senator Saukowa.

Senator Elżbieta Więclawska-Sauk:

Chciałabym zapytać, ponieważ zainteresowała mnie sprawa funduszy unijnych, tam się zgłosiły bodaj trzy województwa: lubuskie, lubelskie i łódzkie, dlatego mnie to zainteresowało.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Może jeszcze jedno, tak.

Chciałabym usłyszeć parę zdań na ten temat, jak to będzie wyglądało, czy jest tu jakaś pomoc ze strony ministerstwa, co to w ogóle ma być?

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Nabór się już skończył, do ministerstwa wpłynęło sto dziewięć wniosków. Teraz przy udziale specjalistów zespołu Phare te wnioski są oceniane pod względem formalnym, rachunkowym, ekonomicznym, a potem merytorycznym.

Wnioski spełniające wszystkie warunki będą szeregowane na listach rankingowych pod względem największej wartości i przydatności dla kultury Polski. Jest to kwota...

(Senator Elżbieta Więclawska-Sauk: Rozumiem, że sprawa nie jest przesądzona, to wszystko jest otwarte?)

Absolutnie, to jest początek, z tym że nabór wniosków zakończył się 30 listopada.

(Senator Elżbieta Więclawska-Sauk: Rozumiem, to jest ciąg dalszy.)

Tak, ale oczywiście w przyszłym roku będzie nowy nabór na pulę pieniędzy przyznaną na rok 2006.

(Senator Adam Massalski: Czy jeszcze można?)

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo proszę, pan senator Massalski.

Senator Adam Massalski:

Mam takie pytanie: czy Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przewiduje jakieś pieniądze, bo przecież wiadomo, że pieniądze z Phare czy generalnie z Unii to jest tylko pewna część funduszy, a drugą część trzeba dołożyć.

Często jest tak, że instytucja, która zgłasza bardzo zasadny, mądry projekt, dostaje później minimalną, 1/5 czy 1/10 część sumy potrzebnej do uzupełnienia wniosku, to znaczy, tych pieniędzy, które wpływają.

Czy państwo mają jakąś rezerwę, czy państwo to przewidują?

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Słuchamy, Panie Dyrektorze.

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Jeśli mogę, odpowiem w skrócie.

Oczywiście już od 2004 r. mamy program ministra kultury, który nazywa się Promesa Ministra Kultury. Polega on przede wszystkim na zapewnieniu wkładu własnego do wszelkich projektów związanych z funduszami unijnymi. Jest to zrozumiałe, jest to wyzwanie, które minister kultury podjął, aby zapewnić wkład własny. Bez tego trudno sobie wyobrazić, że na przykład na wielomilionowy projekt instytucja kulturalna miałaby uzbierany wkład własny w wysokości kilku milionów, no bo skąd.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Rzeczywiście, następnym problemem może być obciążanie takiej instytucji kredytami bankowymi i zadłużanie, więc i hipoteka itd., dlatego minister znalazł takie rozwiązanie już w 2004 r.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Ponieważ na razie nie widzę chętnych do zadawania pytań, sama je zadam. Chciałabym się odnieść do programów operacyjnych i dowiedzieć się, kiedy. Zrozumiałam, że pod koniec stycznia. Czy dobrze usłyszałam?

Chciałabym też wiedzieć, jakie będą te wnioski oraz od kiedy będzie można aplikować środki. Czy ministerstwo przewiduje w nowym formularzu wniosku opinie organizatora na temat projektu? W tej chwili można bezpośrednio aplikować. Jak wiem?

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Pani Przewodnicząca, programów operacyjnych będzie nadal kilkanaście, teraz właśnie kończymy dyskusję nad tym, ile dokładnie ma ich być. Instytucjami zarządzającymi będą na ogół konkretne departamenty w ministerstwie, pojawiają się też nowe programy operacyjne.

Składanie wniosków, tak jak poprzednio, odbywa się na bieżąco, w każdym momencie roku, ale prawdopodobnie zrobimy tak, że te wnioski nie będą rozpatrywane permanentnie, tylko będziemy zbierać jakąś pulę wniosków, na przykład do 15 lutego, do 15 kwietnia, potem do 15 czerwca.

(Przewodnicząca Krystyna Bochenek: Przepraszam, że przerwę, rozumiem, że od końca stycznia, tak?)

Wnioski?

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Tak. Jeśli mogę, dodam tylko, iż aby rozpocząć przyjmowanie tych wniosków, potrzebna nam jest nowelizacja rozporządzenia o mecenacie, ponieważ zawiera ono bardzo sztywną listę programów operacyjnych, a minister kultury i dziedzictwa narodowego chciałby ją nieco uzupełnić, nieco pozmieniać, zmienić również odrobinę formularz wniosku, potrzebna jest nam więc nowelizacja tego rozporządzenia, co już rozpoczęliśmy. Myślę, że na koniec stycznia będzie to wszystko gotowe i rozpoczniemy przyjmowanie wniosków.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Myślę, że wydamy też podręcznik, ułatwiający zainteresowanym poruszanie się w tej ofercie programów operacyjnych, żeby po prostu można było znaleźć odpowiednie dla siebie miejsce, chociaż takie informacje są oczywiście na stronie internetowej.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Chciałabym jeszcze spytać o ewentualne opinie organizatora na temat projektu, myślę, oczywiście o gminie, powiecie, czy województwie, bo jak wiemy, zainteresowany może bezpośrednio aplikować o te dotacje. Czy przewidujecie opinie organizatora? Nie.

Czy panie senatorowie mają pytania?

Bardzo proszę, pan senator Piotr Boroń.

Senator Piotr Boroń:

Procent wydatków na kulturę w ogólnych wydatkach budżetu państwa w roku 2005 jest dość wyraźnie zaniżony i cokolwiek byśmy powiedzieli, to taka tendencja, może nieco wyhamowana, utrzymuje się również w roku 2006.

Chciałbym w związku z tym zadać pytanie o wizje, oczywiście mówimy tutaj o budżecie na 2006 r., ale chciałbym spytać o wizje na lata następne. Tutaj już bardzo słusznie pytano o to, jak to wygląda w innych państwach, porównywalnych do Polski. Chciałbym spytać, jakie są wręcz ambicje ministerstwa co do tego, jaki powinien być udział w wydatkach na kulturę?

To pierwsze pytanie. Nie wiem, czy pan minister zechce teraz odpowiedzieć, czy mam zadać jeszcze drugie?

(Dyrektor Departamentu Ekonomicznego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Wojciech Kwiatkowski: Pomógłby nam pan senator, gdyby pan powiedział, który kraj pana zdaniem jest porównywalny do Polski.)

Te same kraje, które pan dyrektor obiecał nam przedstawić przy najbliższej okazji. Mam oczywiście na myśli przede wszystkim to: 0,54, 0,49, 0,48. I co dalej?

(Głos z sali: Można?)

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo proszę, Panie Dyrektorze.

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

W tabelce, którą państwu przedstawiliśmy na stronie 5 w doręczonym materiale, jest pokazany procent udziału działu 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w wydatkach budżetu państwa, ale należy pamiętać, że w 2004 r. nie jest tu ukazana ustawa budżetowa, tylko wykonanie. Wykonanie różni się czasem dość znacznie od

ustawy, ponieważ w trakcie roku budżetowego następują różnego rodzaju zwiększenia, do ministerstwa są przekazywane rozmaite rezerwy celowe.

Rok 2005 jawi się nieco gorzej, ponieważ jest tu podane 0,49%, ale nie mamy jeszcze wykonania, podamy to państwu wczesną wiosną 2006 r., a wówczas te wskaźniki będą bardziej doskonałe, uwidocznia się ewentualne wzrosty. Mamy wrażenie, że jednak będzie to więcej niż w 2004 r., ponieważ już w projekcie ustawy budżetowej na rok 2005 te wskaźniki były wyższe.

Poczekajmy więc, aż zamkniemy rok 2005 i będziemy mieli wykonanie, wówczas porównamy go z rokiem 2004 i z projektem ustawy na 2006 r.

(*Senator Piotr Boroń*: A jakie były przewidywania na rok 2004, skoro na rok 2006 mamy 0,48%?)

Nie wiem, czy mamy przy sobie dane na rok 2004, aż tak daleko wstecz, ale na pewno dostarczymy projekt ustawy budżetowej na rok 2004...

(*Głos z sali*: To jest kultura...)

Jeżeli mogę? W dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w ustawie budżetowej na rok 2005 było 774 miliony 560 tysięcy zł, a przewidywane wykonanie, czyli jeszcze niespełnione w 100%, jest 842 miliony zł, czyli między ustawą a wykonaniem jest przewidywany wzrost o około 15%.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Jeszcze pan senator Boroń.

Senator Piotr Boroń:

To pytanie odnosi się do budżetu, ale oczywiście dotyczy też jakiejś wizji polityki kulturalnej.

Oczywiście jak zwykle nie ma jednomyślności w ocenach różnych programów ministerialnych, tak się ma sprawa na przykład ze współfinansowaniem instytucji samorządowych. Zostało wybranych dwadzieścia jeden szczęśliwych instytucji, które otrzymały dofinansowanie ministerialne, zostały wybrańcami.

Mówiąc półzartem, słyszę od samorządowców takie pytanie: czy lepiej ubiegać się o zaliczenie do tych szczęśliwców, czy też merytorycznie krytykować cały program, aby nie dochodziło do dość uznaniowego wybierania?

Drugie pytanie dotyczy perspektyw programu Znaki Czasu. Jaki jest stosunek pana ministra do tego programu? Oczywiście chodzi mi również o kwotę, bo to dobrze zobrazuje.

Przewodniczący Krystyna Bochenek:

Ponieważ pan senator Boroń już powiedział o instytucjach, które są narodowymi, chciałabym zapytać, czy te instytucje narodowe są już ujęte w projekcie budżetu na rok 2006, myślę, na przykład o Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia czy o Muzeum Śląskim, które mają być prowadzone także przez ministerstwo.

Chciałabym też wiedzieć, czy lista instytucji narodowych finansowanych przez ministra będzie rozszerzana, a jeśli tak, to według jakich kryteriów.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Pani Przewodnicząca, jest to oczywiście decyzja ustawodawcy, które instytucje są narodowe i podlegają państwu, a które podlegają samorządom różnych szczebli. Te decyzje zapadały przy wielkiej reformie administracyjnej państwa w 1999 r., była wówczas potężna dyskusja, które instytucje zaliczyć do narodowych, a które zostawić na przykład sejmikom wojewódzkim. Oczywiście jest to ujęte w budżecie państwa.

Współfinansowanie wzięło się stąd, że okazało się, iż znaczenie niektórych instytucji wykracza poza region nawet w tak dużych województwach, jakie mamy od 1999 r., i żeby mogły one z planowanym rozmachem prowadzić swoją działalność kulturalną, utrzymywanie ich wyłącznie ze środków regionalnych jest niewystarczające. Dlatego od lat trwa poszukiwanie jakiegoś rozwiązania, aby w sytuacji, kiedy są środki, państwo mogło jednak współfinansować te instytucje za pośrednictwem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(Przewodnicząca Krystyna Bochenek: Czy one są ujęte...)

Z tym że szczęście, Panie Senatorze, jest tutaj pojęciem subiektywnym, ponieważ taka instytucja pozbywa się też trochę suwerenności, to współfinansowanie wiąże się ze współprowadzeniem. Już nie jest tak, że wszystkie decyzje, także o kierownictwie, są wyłączną autonomiczną decyzją marszałka województwa na przykład. Sądzę, że instytucje, które chcą być współfinansowane, również biorą to pod uwagę.

(Przewodnicząca Krystyna Bochenek: Czy przewidują państwo rozszerzenie tej listy?)

Takie aplikacje są. Tu pojawia się pewien problem, który musimy przedyskutować: ile tych instytucji można współfinansować, na jakieś cyfrze się zatrzymać. Zależy to i od środków, i od tego, jak oceniamy rangę poszczególnych instytucji. Ale takie aplikacje są i będziemy musieli się do tego przymierzyć i przedyskutować, być może zwiększyć trochę tę liczbę, ale taka dyskusja jest jeszcze przed nami.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Czy panie i panowie senatorowie chcą zapytać o coś przedstawicieli rządu? Patrzą w stronę pana senatora Piesiewicza.

(Senator Krzysztof Piesiewicz: Nie, dziękuję.)

(Głos z sali: Najważniejsze, jaki mają aktualny budżet.)

Chciałabym jeszcze zapytać o taką sprawę. Jak wiadomo, w projekcie ustawy są uszeregowane nakłady według różnych grup, według resortów, według województw. Przeglądając tę listę, widziałam, że niektóre województwa mają te dotacje dwakroć czy trzykroć większe niż inne. Z czym się to wiąże? Dlaczego jedne mają 200% czy 300%, jeśli chodzi o pieniądze przeznaczane przez wojewodów na kulturę? Czy mogłabym się dowiedzieć?

Bardzo proszę, pan dyrektor.

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Trudno nam wnikać w budżety wojewodów i ich przeznaczenie. Podstawową linią działań wojewodów jest konserwacja zabytków.

Przewodniczący Krystyna Bochenek:

Właśnie myślałam, że może ktoś z Ministerstwa Finansów będzie mógł odpowiedzieć na to pytanie.

Proszę, Pani Dyrektor.

Naczelnik Wydziału

**Kultury i Sztuki, Kultury Fizycznej i Sportu oraz Turystyki
w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej
w Ministerstwie Finansów Elżbieta Jędrych-Chuszo:**

Elżbieta Chuszo, Ministerstwo Finansów.

Może nie będzie to zbyt dokładna odpowiedź, ale powiedziałabym w ten sposób. Województwa samodzielnie proponują nakłady, które dotyczą różnych dziedzin i zadań, które będą musiały wykonywać.

Jeśli chodzi o sferę kultury, to tak jak powiedział pan dyrektor, przede wszystkim są to zadania związane z konserwacją zabytków oraz z utrzymaniem urzędów ochrony zabytków. To jest administracja zajmująca się zagadnieniami konserwacji, ale oczywiście sklasyfikowana również w dziale „Kultura”.

U wojewodów jest jeszcze jedna jednostka, jest to Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Miasta Krakowa, który zajmuje się zarządem i inwestycjami prowadzonymi ze środków funduszu będącego w dyspozycji prezydenta RP, to jest fundusz na odnowę zabytków Krakowa.

Budżet jest ustawiony, powiedziałabym, nieco historycznie, ponieważ jest to związane z tym, jakie zabytki i jakie zbiory znajdują się na poszczególnych terenach, a wiadomo, że w Polsce nie jest to rozłożone równomiernie.

Z drugiej strony, należało stworzyć również administrację, która będzie się tym zajmowała. Jest to administracja zespolona, czyli wykonuje zadania wojewody, jak również w imieniu wojewody, a także w imieniu ministra kultury. W związku z tym wydatki związane z administracją mają charakter sztywny, są zadania, które wykonują wojewodowie, a w ich imieniu wojewódzcy konserwatorzy zabytków. Są to zadania o charakterze decyzyjnym, prowadzenie ewidencji, rejestracji i całego nadzoru konserwatorskiego, jest to bardzo szeroka gama zadań.

Są to również zadania związane z bezpośrednią konserwacją konkretnych obiektów zabytkowych. Prawdę mówiąc, największe zróżnicowanie środków występuje właśnie w grupie wydatków związanych z czystą konserwacją zabytków. Jest to, jak powiedziałam, pewne przełożenie historyczne, przejście części materii substancji zabytkowej, którą opiekują się na poszczególnych terenach konserwatorzy wojewódzcy. Ponadto jest to związane z możliwościami finansowymi wojewodów w momencie tworzenia budżetu i przeznaczania konkretnej puli środków na te zadania. W związku z tym zróżnicowanie jest rzeczywiście dość duże.

(Przewodnicząca Krystyna Bochenek: Jest olbrzymie, nawet do 300%.)

Tak, ale jest to związane również z ilością zabytków i pracami, które muszą być wykonane na terenie poszczególnych województw.

Chciałabym powiedzieć jeszcze jedną rzecz. Wprawdzie w projekcie budżetu nie jest to prezentowane, ale województw dotyczą również zadania związane z realizacją kontraktów wojewódzkich. Środki na ten cel są ujmowane w rezerwach celowych,

zatem w projekcie budżetu nie widać tych środków przypisanych wprost do budżetu wojewodów, ale są one w rezerwach celowych. W zależności od tego, jak będą realizowane programy, w takim stopniu będą wydawane środki z tych rezerw, odpowiednio zwiększając budżety wojewodów.

Jest to również pośrednia odpowiedź na pytanie pana senatora związane ze zróżnicowaniem udziałów. W ustawie budżetowej prezentowane są wydatki przypisane wprost dysponentowi. Pokazywane są również, głównie w rezerwach celowych, wydatki, które ze względu na to, że nie można ich wyraźnie podzielić i skierować do konkretnego dysponenta na etapie projektu budżetu, znajdują się właśnie w rezerwach. W trakcie roku są one rozdysponowywane, co powoduje zróżnicowanie udziałów, jak również zróżnicowanie wskaźnika udziałowego w stosunku bądź to do wydatków budżetowych na daną dziedzinę, bądź to u danego dysponenta budżetu, a również w wydatkach, jeżeli byśmy to porównywali ze wskaźnikami produktu krajowego brutto. To wszystko. Dziękuję.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Pan senator Boroń chciał zadać pytanie...

(Senator Piotr Boroń: Wróciłbym jeszcze do Znaków Czasu.)

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Pamiętam, chciałbym teraz odpowiedzieć.

Ten program operacyjny będzie kontynuowany. Środki zarezerwowane na przyszły rok są nieduże, jest to 1 milion 500 tysięcy zł, ale mogą być powiększone, to jest decyzja ministra, bo jest jeden z programów operacyjnych. Te środki mają być przeznaczone na zakup dzieł sztuki do tych muzeów sztuki współczesnej, które mają powstawać w Polsce.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Program Znaki Czasu liczy niewiele lat, ale sytuacja jest podobna do sytuacji z archiwami – jeśli nie będziemy dbać o to, co powstaje na naszych oczach, to po prostu roztrwonimy ten dorobek i go nie będzie, cieszę się więc, że ten program ministerstwo chce kontynuować.

Chciałabym jeszcze zapytać, czy państwo znajdą takie źródła finansowania w ustawie budżetowej, które mogą dostarczyć budżetowi jeszcze większych niż przewidywano wpływów i czy z tego tytułu będzie można się spodziewać ewentualnie dodatkowych nakładów na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego? Tak się przecież czasem dzieje, że są takie dodatkowe źródła.

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Dodatkowe źródła to bez wątpienia fundusze unijne, ale są one pod znakiem zapytania.

Po pierwsze, musi się pojawić odpowiednia liczba wartościowych wniosków, aby mogły zostać zaakceptowane i przyjęte przez państwa darczyńców i wówczas w całości będziemy mogli w przyszłym roku wykorzystać ową kwotę 28 milionów euro.

Realny wzrost budżetu w części 24 to oczywiście duże uzależnienie od wielkości i poziomu inflacji w przyszłym roku, czyli jeżeli inflacja będzie niższa od założonego wskaźnika 1,5%, to oczywiście realny budżet w części 24 wzrośnie.

Czy spodziewamy się czegoś jeszcze? Być może znajdują się jakieś okazje w przyszłym roku, że minister kultury i dziedzictwa narodowego będzie występował o rezerwy celowe, rezerwy państwa, ale w tym momencie trudno jest cokolwiek przewidzieć.

(Głos z sali: Proszę podpowiadać.)

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Dziękujemy bardzo, będziemy podpowiadać, nie obiecujemy poprawy.
Pani senator Pańczyk-Pozdziej.

Senator Maria Pańczyk-Pozdziej:

Ponieważ najwięcej mówimy tutaj o budżecie przeznaczonym na zabytki, na ratowanie zabytków, chciałabym wiedzieć, jakie są proporcje między wydatkami na utrzymanie samych zabytków a płacami przeznaczonymi dla urzędów, które się tym zajmują, żeby nie powiedzieć – dla urzędników. Czy to się da w ogóle określić?

**Dyrektor Departamentu Ekonomicznego
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojciech Kwiatkowski:**

Nie jest to takie łatwe do określenia. Jeżeli chodzi o płace, to w dziale „Administracja” wysokość płac brutto wynosi bodajże około 3 tysięcy 900 zł.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

To jest w dziale „Kultura”. W dziale „Zabytki”, przeciętne wynagrodzenie brutto wynosi 2 tysiące 181 zł.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo dziękuję.

Czy mają państwo jakieś pytania? Nie.

Czy może nasi goście chcieliby jeszcze odnieść się do poruszanych lub innych kwestii, korzystając z okazji, że właśnie się spotkaliśmy? Nie.

Czy pan minister chciałby podsumować jakoś naszą rozmowę?

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Jarosław Sellin:**

Przede wszystkim dziękuję za to spotkanie, bo to mój debiut w pełnieniu tej funkcji.

Myślę, że interesujące było to, co się pojawiło na samym końcu. Wszyscy mamy poczucie, że przeciętnie w ostatnich latach w budżecie państwa było około 0,5%

wydatków na kulturę, tak to wyglądało. Jeśli chcemy, żeby tego było więcej, to oczywiście walczmy o to na każdym szczeblu i każdy wedle własnych możliwości. Jeśli chcemy w budżecie na 2006 r. powiększyć te środki, to podpowiadajmy ciekawe pomysły, także żeby sięgnąć do rezerw celowych, jesteśmy otwarci na takie pomysły.

Przewodnicząca Krystyna Bochenek:

Bardzo państwu dziękuję.

Korzystając z okazji, choć nie dotyczy to ściśle przedmiotu naszej rozmowy, czyli projektu tego budżetu, w imieniu wyborców chciałabym państwa prosić o to, aby Instytut Adama Mickiewicza, który ma promować Polskę poza granicami, dysponował szerszą informacją na temat regionów i miast partnerskich, czyli umów partnerskich. Takie doświadczenia przywożę ze Śląska. Bardzo przepraszam za wtრęt, ale chcę skorzystać z państwa obecności. Byłoby dobrze, aby w sytuacji, kiedy w jakimś kraju jest organizowany na przykład Rok Polski, regiony dzięki swoim kontaktom mogły się włączyć w promocję kraju. Wiem, że już były podejmowane takie inicjatywy w czasie Roku Polskiego w Niemczech czy w Szwecji, ale stworzenie bazy danych informacji na temat partnerskich kontaktów regionalnych i z miastami zwiększyłoby efektywność promocji kultury za granicą. Jeśli mogę więc skorzystać z okazji, chciałabym jeszcze zabrać w tej sprawie głos. Bardzo dziękuję.

Rozglądam się, czy państwo senatorowie, panie i panowie, bo tu są też i panie, chcą jeszcze zabrać głos? Widzę, że nie, w związku z czym zbliżamy się do końca naszej dyskusji na temat budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Oczywiście wiem, że czeka nas przynajmniej jedno, a może więcej posiedzeń komisji, poświęconych ustawie budżetowej, praca nad przedłożeniem sejmowym. Mamy obowiązek przedstawić stanowisko komisji, będziemy je kierowali do Komisji Gospodarki Narodowej, która pracuje nad całym budżetem i przygotowuje sprawozdanie z całości. Wtedy będzie czas na formułowanie wniosków legislacyjnych.

Przypominam, że będziemy mieli też okazję składać wnioski o charakterze legislacyjnym podczas obrad plenarnych. Chciałabym zachęcić panie i panów senatorów do tego, aby korzystali z pomocy Biura Legislacyjnego, w którym pracują kompetentni prawnicy i mogą nam pomagać przy formułowaniu ewentualnych poprawek do ustawy budżetowej.

Raz jeszcze deklaruję ze strony naszej komisji chęć do ścisłej współpracy z państwem, z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jest to nasze pierwsze spotkanie, ale wierzę, że będziemy w miłej atmosferze spotykać się wiele razy i rozmawiać o ważnych sprawach.

Bardzo dziękuję panu ministrowi, dziękuję przedstawicielom ministerstwa za udział w dzisiejszym spotkaniu, za wyczerpujące odpowiedzi, a państwu senatorom dziękuję za udział w dyskusji.

Na tym wyczerpaliśmy punkt pierwszych dzisiejszego posiedzenia.

Dziękuję gościom.

Państwa senatorów proszę o pozostanie jeszcze przez moment. Mam coś do przekazania, proszę więc jeszcze państwa o chwilę cierpliwości. Chciałabym państwu przekazać dwie, a nawet trzy sprawy.

Jutro o godzinie 8.30 w sali nr 217 będzie szkolenie senatorów na temat prac nad budżetem państwa w Senacie, jeśli więc ktoś chce poznać tajniki pracy w Senacie nad budżetem państwa, może jutro o godzinie 8.30 udać się do sali nr 217.

Chciałabym też bardzo podziękować tym paniom i panom, którzy złożyli swoje propozycje do planu pracy Komisji Kultury i Środków Przekazu w pierwszym półroczu 2006 r. Ponieważ proszono nas z panem przewodniczącym Boroniem, aby się jeszcze chwilę wstrzymać, a mamy dziś o godzinie 18.00 drugie, bardzo ważne posiedzenie dotyczące ustawy medialnej, proszę więc tych z państwa, którzy chcą jeszcze coś zaproponować na najbliższe pół roku, aby składali te propozycje. Można je też podyktować, bo nie każdy lubi siedzieć i pisać, możemy więc to zapisać, aby potem jakoś ustalić plan pracy na pierwsze półrocze 2006 r.

Teraz rzecz najważniejsza, ważna dla nas wszystkich. Chciałam państwa poinformować, że – nie wiem – już wygaśł czy wygasa w tych dniach mandat pana senatora Czesława Ryszki, który został wiceprzewodniczącym komisji. Ten mandat, podobnie jak drugiego senatora, pana Laseckiego, wygaśł z powodu niedopatrzenia urzędników, mianowicie na kartach do głosowania przy nazwiskach nie było nazw komitetu wyborczego i komitet Sojuszu Lewicy Demokratycznej zaskarżył tę sprawę. Uznano, że te mandaty wygasają, w związku z czym z powodu tego niedopatrzenia budżet będzie musiał wydać następny 1 milion 500 tysięcy do 2 milionów zł i przeprowadzić kolejne wybory w Częstochowie.

Sądzę, że z wyborem innej osoby na stanowisko wiceprzewodniczącego poczekamy do czasu wyborów. Mam nadzieję, że te wybory potoczą się szczęśliwie i pan senator Czesław Ryszka, który przez kilka tygodni nie będzie senatorem, wróci do nas i będzie dalej z nami pracował. Te wybory odbędą się bodajże do czterdziestu kilku dni od momentu wygaśnięcia mandatu, czyli na początku lutego. Chciałabym więc państwa poinformować, że nieobecność senatora Ryszki i drugiego senatora, który nie jest członkiem naszej komisji, jest spowodowana tym, że po prostu wygaśł mandat.

To tyle. Dziękuję państwu bardzo serdecznie.

Zamykam posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu.

(Koniec posiedzenia o godzinie 17 minut 16)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Administracyjne, Dział Wydawniczy

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851